

ШОЪЛ ТАВЫСЫ

РЕСПУБЛИКАЛЫК
ЯМАГАТ-ПОЛИТИКАЛЫК ГАЗЕТА

ГОЛОС СТЕПИ

РЕСПУБЛИКАНСКАЯ
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

№ 45 (8629)

10 НОЯБРЬ

2016 йыл

КИШИ ЮМА

КАРАША АЙЫ

1931-нши йылдан алып шыгады

ПАРЛАМЕНТ

Заълимдей туърленислер киргистилген

Дагестан Республикасынын алтыншы кере шакыртылган Халк Йыйынынын янъыларда оьткен кезекли сессиясында республика парламентинин структурасына туърленислер киргистилген. Соны ман эндигіден армаган баъри депутатлар да, председателилер эм олардын орынбасарлары комитетлерге боьлинедилер. Депутатлар солардын сыралары, солай ок кай-

бир комитетлердинь атларынын туърленуви ушин тавысладылар.

Сойтип, алтыншы кере шакыртылган ДР Халк Йыйынында Законодательство, законшылык, патшалык курылыс эм ерли самоуправление, Миллетлер ара катнасулар, Ямагат эм дин биригувлеринин ислери, солай ок Билимлендирув, илми, маданият, яслар исле-

ри, спорт эм туризм бойынша комитетлер коьрсетилген. Баска Комитетлер туърлен-тилмеген.

Дагестан парламентинин янъы сайланган заълимдей туърленислер киргистилгенин белгилемеге тийислимиз. Айтпага, 40-тан 28-ге дейим дайымлык негизиндеги депутатлар саны кемитилген, комитетлер саны да 12-ден 8-ге дейим азайтыл-

ган.

Оннан баскалай, вице-спикерлар саны коьбейтилген – ДР Халк Йыйынынын Председателинде энди ги доьрт орынбасарлары бар, солардын биреви биринши орынбасары болады.

Оьткен сессияда «ДР Халк Йыйынынын Комитетлери акында» деген закон проекти биринши окулувын да кабыл этилинген.

РОССИЯ ЭМ ЕВРАЗИЯ ХАЛКЛАРЫНЫНЪ I ФОРУМЫНДА

Дуныяда согысты болдырмас ушин

Быйылдынъ 2-нши ноябринде Москвада Поклонный тавында орынласкан 1941-1945-нши йыллардагы Уллы Аталык согысынын Орталык музейининъ Уйкен конференц-залында Россия эм Евразия халкларынынъ I Форумы болып оьткен.

Форумнынъ уйгынлаштыларынынъ шакырувы ман сонынъ куллыгында Россия ногайларынынъ «Ногай Эл» ФНКА атыннан РФ «Ногай Эл» ФНКА Оьр Советининъ Председатели Казмагомед Янбулатов, онынъ орынбасары Солтан Джумаев, бу сыдыралардынъ авторы «село Терекли-Мектеб» СП МО аькимбасы Зейдулла Аджибайрамов ортакшылык эткенлер.

Айтылган форумды эки ямагат организациялары –

Россия халкларынынъ ассамблеясы эм «Тири планета» деп аталган Халклар ара экологиялык козгалысы уйгынлаган эдилер. Форум россия патшалык байрамы – Халк бирлик куьнин байрамшылау эсабында оьтти.

Форум энди ги аьдетли болган ямагат-патриот акциясы – Енъуьв Монумен-ти ювыгындагы Дайымлык отынынъ янында «Россия-дынъ энъ уйкен байрагын» шатлыклы аьде коьрсетуьв мен ашылды. Быйылдынъ октябрь айында бу байрак

Россиядынъ эм Европанынъ энъ де бийик тавы – Эльбруска минуьв бойынша уйгынланган экспедиция куллыгында катнаскан.

Форумнынъ иси «Тер-га Viva» МЭД Правлениесининъ Председатели Николай Дроздовтынъ аьризеси мен басланды. Сонынъ иште-лигинде булай деп айтылды: «Буьгуьнлерде биз айырым бир патшалыклардынъ япсарларыннан шыгып эм куьн сайын оьткирленип баратаган маьселелер мен карсы болдык. Дуныя кри-

зислерин, терроризмди эм савытлы кавгаласуларды эске ала берип, биз – Россия эм Евразия эллерининъ халклары – янъы мынъыллык-та согысты болдырмаслык акында билдирмеге керек-пиз.

Биз, дуныя аьдемлиги, тек сол заман аман калма-га болаякпыз, эгер тыныш-лык эм биргелес куллык этуьв йолы ман бирге бар-сак. Согыс эм антигуманизм риторикасын коьп кайта куьшлендиретаган куватлы про-пагандист машиналары сав дуныя бойынша аваралы аьлди тутандыратаган исин коймага борышлы.

Болып турган аьллер мен биз эгер макуллыгымызды билдирсек, ийги заманлар бизим ушин бир де келмеек.

Биз «Евразия халкларынынъ ассамблеясы» деген Халклар ара ямагат козгалы-сын туьзуьв кереги акында билдиремиз».

Форумнынъ ызында 2017-нши йылдынъ июнь айында Москвада Евразия халкларынынъ ассамблея-сын туьзуьв ниет пен Евразия халкларынынъ курултайы-ын шакырув кереги акында резолюция кабыл этилинди.

А. МЕЖИТОВ,

РФ «Ногай Эл» ФНКА Билимлендируьв депар-таментининъ директо-ры, «Ногайский район» МО администратциясынынъ аькимбасынынъ орынбаса-ры.

10-ншы ноябрь – РОССИЯ ФЕДЕРАЦИЯСЫНЫНЪ МВД КУЛЛЫКШЫСЫНЫНЪ КУЬНИ Кутлав

Ногай районынынъ иш ислер боьлигининъ сыйлы кул-лыкшылары! Сыйлы милиция ветеранлары!

«Ногайский район» МО Депутатлар Йыйыны эм Адми-нистрациясы сизди кести байрамы – РФ МВД куллыкшысы-нынъ куьни мен ак юректен исси кутлайдылар.

Буьгуьн биз оьз яшавын граждандарды коршалав, эли-мизде законлыкты канагатлау эм кыянатишылык пан куьрес юритуьв аьрекетине багыслап келген баьрисине де уйкен сый этемиз эм разылыгымызды билдиремиз. Аьлиги эконо-микалык эм политикалык онъайсызлыгы, терактлар болув кавыфлыгы, солай ок социаллык яктан коршаланып болмав аьлдеринде сизинъ ийинлерге ямагат йорыкты саклава, яшавшылар кавыфсызлыгын канагатлава уйкен яваплы-лык салынады, эм сиз салынган борышларды ийги толты-расыз.

Бу байрам куьнинде Сизге оьзинъиздинъ ис борышына аалалыгынъыз ушин, баскалар ушин оьзинъизди аямай этетаган енъил тувыл исинъиз ушин разылыгымызды билдиремиз.

Сизге берк ден савлыкты эм онъайлыкты, коьнъиллик-ти, законлыкты эм правовой йорыкты беркитуьвде уьстин-ликлерди йораймыз.

«Ногайский район» МО аькимбасы **К. Янбулатов.**

Эл алдында - эр борышы

Мурат Ганиев буьгуьнлер-де Ногай районы бойынша Россия ОМВД-сынынъ ППСИ ОБ полицейскийи болып кул-лык этеди.

«Ол ис аьрекетин бардыр-ганлы бери оьзин тек ийги коьрсетип келеди, иш ислер боьлигининъ аьрекетининъ йорыкларын ийги биледи. Оьзининъ ис борышларын янъылысыз, етекшилерининъ соьзлерин ерге туьсир-мей толтырады. Яс куллык-шы иш ислер боьлиги бойын-ша озгарылатаган оперативли-профилактикалык шаралар-

дынъ оьтуьвинде де белсен катнасады. Мурат, ис аьреке-тин бардыратаган куьптинъ сырларында болып, бир кыя-натлык ашыкланган. Онынъ колгабыс этуьви мен 15 адми-нистративли ыхтыяр бузуьшы ислер коьрсетилинген», – дей-дилер онынъ акында.

Мурат Ганиев ис боры-шын ийги толтырганы ушин бир неше кере Ногай районы бойынша Россия ОМВД эм ДР бойынша МВД-сынынъ разы-лык хатлары ман, Сый грамо-талары ман белгиленген.

Г. КУРГАНОВА.

Сувьретте: *М. Ганиев.*

«Шоьл тавысына» язылынъыз!

Дуныяда болган, болатан оьзгерислерди баьриннен де алдын билгинъиз кел-се, халкымыздынъ «Шоьл тавысы» республикалык газетасына язылынъыз.

2017-нши йылдынъ биринши ярым йылына газетага язылуьвдынъ баалары: почта боьликлеринде – 247 маьнет 44 каьник (индекси 51365), редакцияда – 200 маьнет.

СЫЙ СЫЙЛЫГА

Россия миллетининъ бирлигин беркитуувге коскан уьлиси уьшин Магомедали Магомедов Россия Президентининъ баргысына тийисли болган

Россия Президентининъ патшалык сайты билдиргенлей, Халк бирлигининъ куьни мен байланыслы болып озгарылган шатлыклы йолыгыста россия миллетининъ бирлигин беркитуувге коскан уьлиси уьшин Владимир Путин Дагестан Республикасынынъ Госсветининъ оьрметли председателине Россия Президентининъ баргысын тапшырган.

Россия миллетининъ бирлигин беркитуувге коскан уьлиси уьшин баргы биринши кере бериледи. Баргы 2016-ншы йыл токтастырылган эм ортак-россиялык гражданлык ой-токтасты, Россиядынъ коьп миллетли халкынынъ анъ бирлигин беркитуувге, миллетлер ара катнасларды онълавга, Россия халкларынынъ этно-культуралык баскалыгын оьстируувге каратылган емисли аьрекет уьшин тапшырылады. Баргыдынъ биринши иеси Дагестан Республикасынынъ Госсветининъ оьрметли председатели Магомедали Магомедов болды.

«НОГАЙСКИЙ РАЙОН» МО АДМИНИСТРАЦИЯСЫНДА

«Шоьл тавысына» – 85 йыл

«Шоьл тавысы» республикалык газетасынынъ биринши номери дунья юзине шыгарылганлы 85 йыллыгын белгилев мен байланыста «Ногайский район» МО администрация аькимбасынынъ распоряжениеси кабыл этилинип алынды.

Сога коьре газетадынъ 85 йыллыгына аьзирлик коьрув эм мерекели шаралар-

ды озгарув уьшин тоьмендеги сырасы ман уйгынлав комитет туьзилген:

Шангереев Р.С. – «Ногайский район» МО администрация аькимбасынынъ куллыгын юритувчи, уйгынлав комитетининъ председатели.

Кудайбердиев Я.Т. – маданият боьлигининъ етекишиси, «Ногайский рай-

он» МО администрация аькимбасынынъ орынбасары, уйгынлав комитетининъ председателининъ орынбасары.

Комиссия агзалары:
Аджибайрамов З.К. – «село Терекли-Мектеб» СП МО аькимбасы.

Абубекерова С.К. – «Орталык район китапханасы» МКУ директоры.

Сизге халк сенеди.

Буьгуьнлерде бизим эл, шет эл себеплер мен байланыслы болып, тыныштувъл заманларды оьтеди. Ама биз буьгилмеспиз. Россияды тизине шоьктирип болмайды. Сондай шалысувлар калай кутылганын баьри де биледи.

Биз, дагестаншылар, Сизге артык оьрмет пен, разылык пан, суьйим мен караймыз. Бизге кыйын заманда эткен коьмегинъизди бир де мутпаякпыз. 1999-ншы йыл Сизинъ Дагестанга тарихли келуьвинъизди, Сизинъ Ботлихке баруьвинъизди, бизим аьскершилердинъ эм халк ополченецлердинъ алдында шыгып соьйлевинъизди дагестаншылар бир де мутпаяклар. Сиз Дагестанга эм дагестаншыларга йогары баа бердинъиз.

Озган оьмирдинъ 90-ншы йылларынынъ басындагы авыр заманларда, баьриси де шатлыклы кепте суверенитет эм бойсынмаслык атап турганда, дагестаншылар каты кепте айттылар: «Йок, биз Россия сырасында каламыз!» Эм сол карарын олар ис пен акладылар, 1999-ншы йыл Россиядынъ явларын колларында савыт-садак пан карсы алдылар эм бизим аьскер мен бирге Сизинъ басшылык этуьвинъиз бен экстремистлерди, халклар ара террористлерди буздык, Россия патшалыгынынъ бирлигин эм бойсынмаслыгын коршаладык.

Мен кутлайман Сизди, оьрметли Владимир Владимирович, байрам ман, буьгуьнги уллы байрам ман! Мен Сизге савлык эм исинъизде уйкен уьстинликлер йорайман!

Мен бизим Тувган Элимизге, Россияга, уллылыкты, тынышлыкты эм шешкейленуьвди йорайман! Сав болынынъиз», – деди Магомедали Магомедов.

МАЬСЕЛЕЛЕРИН ШЕШТИРЕР МЫРАТТА

Яшавшылар кабыл этилиндиле

Янъыларда «Шоьл тавысы» республикалык газетасынынъ редакциясында республикамыздынъ ваькилли органынынъ депутаты, ДР Халк Йыйынынъ Курылыс, турак уй-коммуналлык хозяйствосы, коьлик эм байланыс бойынша комитетининъ председатели Мурат Зулъкапиевич Мамаевтинъ коьмекшиси, газетамыздынъ бас редакторы Эльмира Кожаева сайлавшылар ман, сораьлары, шешуьвди куьткен маьселелери болган гражданлар ман йолыгысты. Районымыздынъ авыллар ясуьйкенлери Аминат Сариева (Батыр-Мурза) эм Сраждин Межитов (Куьнбаттар), Терекли-Мектебтинъ куьнбаттар бетиндеги орамынынъ яшавшылары халктынъ маьселелери бойынша сораьларын бердилер. Аминат Сариева бу куьнлерде авыл балалары 1927-нши йылда салынган эски школада окыйтаганын айтты. Школа айлак осал аьлде, сога коьре яшавшылар, ата-аналар, окытувшылар янъы школа салынганын тилейдилер. Тагы да ол эки орамда электроярык йок экенин, кеште балаларга дерис аьзирлемеге кыйын болатганын билдирди.

Сраждин Межитов эм Терекли-Мектебтинъ куьн-

баттар бетиндеги орамынъ яшавшылары йоллар салув эм йоллар аьллери бойынша маьселеди айттылар.

Тагы да бу куьнги йолыгыста байыр сораьлары бойынша тилек салганлар да болдылар. Айтпага, Батыр-Мурза авыл яшавшысы, 6 баладынъ анасы Румия Елмуханбетова колдан язган хатын йиберди. Оьз хатында кыскажылы депутаттан балаларына керексинген затлар алмага коьмек тилейди.

Коьп йыллар узагына аьели ислеген Ногайское райПО туькенин приватизация этуьв бойынша сораьын Терекли-Мектеб авыл яшавшысы Кади́рев Аджи́ев айтты. КЦСОН боьлигининъ специалисти Ралина Акбулатова куллыкшылар санын кемитуьв мен байланыста йолыккан маьселесин аьнлатты.

Эльмира Юнусовна йолыгыска маьселелери бойынша сораьлары ман келгенлердинъ тилеклерин республикамыздынъ ваькилли органынынъ депутаты Мурат Зулъкапиевичке еткереегин, ол оьз шеретинде сораьларды кабыл этеегин билдирди.

Н. КОЖАЕВА.

Суьврете: йолыгыс мезгилинде.

КОНКУРС

Уллы Енъуьвдинъ баьтирлерине багысланган

Быйылдынъ 5-нши октябриннен II Савлайроссиялык йыл сайынлык «Герои Великой Победы – 2017» деп аталган адабият конкурсы юритилип басланганын билдиремиз.

Айтылган конкурсты Россия аьскершиликтарих ямагаты, РФ Коршаланув министерствосы, РФ Билимлендируьв эм илми, Маданият министерстволары, Россия патшалык китапханасы, «Ясыртын тувъл» («Не секретно») деген Издатель уйи уйгынлап оьткердилер.

Эпос, тарих эм аьскерши-

патриотлык иштелиги болган энъ де ийги адабият хабары, очерки, ятлав, йыр эм суьврет уьшин конкурс бес кезекке боьлинип озгарылады. Конкурска куллыклар биринши кезектинъ йорыгы бойынша – 2016-ншы йылдынъ 5-нши октябриннен 2017-нши йылдынъ 10-ншы майына дейим алынады.

Конкурска куллыкларды йибериуьвдинъ йорыгы акында информация <http://герои-великойпобеды.рф> деген сайтта орынластырылган.

ДР Баспа эм информация министерствосы.

Кутлав

Сыйлы ис йолдаслар эм иш ислер органларынын вете-ранлары!

Сизди ак юректен кеспилик байрам ман кутлайман! Бар сондай куьнлер, олардын акында мутпага ярамайды. Солардын бириси – иш ислер органларынын куллыкшысынын куьни. Бу куьн – алал кеспиди сайлаган аьдемлердин байрамы, олар оз яшавын граждандардын законлы ыхтыярларын эм кызыксынууларын коршалавага багыслайдылар.

Буьгуьн биз, правыйорык саклавада оз борышын ийгитлерше толтырганларды эсимизде саклап, оларга оз разылыгымызды билдирмеге, правосаклавыш кесписин сайлайтаган несилке ийги соьзимизди айтпага эм байрам куьн исин бардырып турганларды да кутламага керекпиз.

«Россияга куллык этип, Законга куллык этемиз» деген соьзлер бизге тек шакырув болып калмай, яшавымыздын борышы болады. Соларга таянып, аьр бир исимизди де бар-

дырамыз.

Байрам куьнде биз разылык соьзлеримизди коьплеген йыллар иш ислер боьлигине багыслаган ветерандарымызга айтамыз. Солардын коьбиси бизге буьгуьнлерде де коьмегин этедилер. Яс куллыкшылар ман ислевде маслагатларын бередилер, сулыплары ман боьлиседилер. Сизге карап иследилер яслар, сиз Аталыкка аталлыгынъызды коьрсетип келгенсинъиз, патриотизм, намыс негизинде кеспилик аьдетлер туьзгенсинъиз.

Мен баьри полиция куллыкшыларын, ветерандарды, олардын аьеллерин кутлап, берк ден савлыкты, наьсинти, рахатлыкты эм уьстинликли ис борышларды толтырууды йорайман!

А. КОЙЛУБАЕВ,

Ногай району бойынша Россия МВД боьлигининъ начальнигининъ исин толтыруушы, полиция майоры.

«Рахатлыкты канагатлав – бизим борыш»

– дейди буьгуьнлерде Ногай район бойынша Россия МВД боьлигининъ участковый уполномоченныйынынъ коьмекшиси Оразали Енали уулы Эсенгельдиев. Ол – Ногай району бойынша Россия МВД боьлигининъ участковый пунктыннынъ етекшисининъ белгилеви мен талаплы, яваплы куллыкшы.

Оразали Енали уулы Эсенгельдиев ис аьректин баслаганлы 14 йыл болады. Сол йыллар ишинде ол озбин тек ийги яктардан коьрсетип келеди. Ийги ис аьректи уьшин бир неше кере мактавага да тийисли болган, онынъ коьплеген Сый грамоталары да соны шайытлайды.

Оразали участковый уполномоченныйынынъ коьмекшиси болып ислегенли коьп те болганы йок (бу ис орында ол 2015-нши йылдан алып), ама озининъ куллыксуьерлигин коьрсетмеге уьлгирген. Ога дейим Ногай району бойынша Россия ОМВД-сынынъ ийги куллыкшыларынынъ бириси О.Эсенгельдиевке ППС боьлигинде, Кизляр каласындагы ОВО, Шешен Республикасында контракт бойынша, сонъ тагы кайтып ППС боьлигининъ полиция куллыкшысы болып ислемеге туьскен.

Оразалидинъ буьгуьнлерде бардыратаган куллыгы тынышлардан тувыл. Ол ис борышларына коьре аьдемлер мен коьп катысады. Бизим баьримизге де белгили болганлай, не шаклы аьдемлер, сол шаклы касиетлер де бар. Сол себептен баьри аьдемлер мен де бир тил

табув да тынышлардан тувыл. Буьгуьнлерде сол тыныш ис болмаса да, бизим участковый уполномоченныйынынъ ис аьректин бардыратаган йолдасларымыз яваплы толтырадылар оз куллыкларын, район орталыгымызда болатаган кыянатлыктар уьстинде иследилер. Олардынъ бас борышлары – сол кыянатлыктардынъ алдын шалув.

Суьйикли эм кыйынлы ис

Яшав бойынша кайдай аьдемлер мен де йолыгысамыз, соьйлеймиз. Аьр бирисининъ бактысы туьрли эм оз алдына кызыклы болады. Бир ерлерде аьдемди танымасанъ да, юрек сырнынъды айтасынъ, оны ман боьлисесинъ, оннан сонъ ол аьдем мен яшав оьмиринде де распай калмага боласынъ. Ол яшавдынъ оз шартлары, табияты...

Буьгуьн мен абытымды алып, ис борышымды толтырар мырад пан, Ногай району бойынша Россия МВД боьлиги орынласкан مکانга киремен. Шеттен караганда, суслары ман бек каты аьдемлер, боьлик куллыкшылары мени йылы куьлемсиревлер мен йолыктылар эм Ногай району бойынша Россия МВД-сынынъ тергев боьлигине киргиздилер. Сонда олтырган эр кис мен таныстырдылар. Ол тергев боьликтинъ етекшиси Руслан Эльгайтар уулы Заргишиев эди. Хабарымыз бек енйил оьтти демеге де болады. Меним берген сорауларыма бир иркуьвсиз яваплар да берди. Ол соьйлеген шакта, мен олтырган боьлмединъ ишине тоьгерек айландырып коьз таслайман. Тамда илинип турган Сый грамоталарда коьз карасым токтаиды. Аьр бирисинде Руслан Эльгайтаровичтинъ

ийги ис аьректи белгиленген. Бу ерде мага «Ис орын аьдемди тувыл, аьдем ис орынды ярасыклайды» деген такпактынъ акыйкатлыгы тагы да бир коьринди.

Ногай району бойынша Россия МВД-сынынъ тергев боьлигининъ буьгуьнги сыйлы куллыкшыларынынъ бириси – Руслан Заргишиев озининъ ис аьректин иш ислер боьлигинде 1991-нши йылда милиционер болып баслаган эди. Сол ис йыллар ишинде ол Санкт-Петербургтагы юридический университетин де уьстинликли оқып битирген, аьлиги ис орыннынъ

да 2005-нши йылдан алып аьрекет этеди.

Ногай халкымызда бек бай фольклор барына бир баска миллеттинъ ваькили де тыйдажылык этип болмас. Сонда мунавдай ийги соьз бар: «Ялгыз терек бав болмас, ялгыз ат юйрик болмас...». Буьгуьнлерде Руслан Эльгайтаровичтинъ ис уьстинлигине оз себеплигин, косымын этедилер онынъ ис йолдаслары: Фатима Сулейманова, Хадиджат Койлыбаева, Равиль Абдулмусаров, Азиз Сулейманов, Акбий Джумакаев. Бу аьдемлер акында олардынъ етекшилер бек ийги соьзлер айтады.

– Меним коьр астымда ислеитаган куллыкшылардынъ аьр бириси оз кесписининъ устасы, – дейди ол.

Руслан Заргишиев озби де ис аьректин бек суьйип бардырады, а исин суьйген аьдем соны ийги бажарып та болады. Йыллар оьтедилер. Йылдан-йылга аьдемнинъ сулыбы да, ис орыннада усталык та оьседди, сол истинъ сырларын да билесинъ.

Аьр бир куллыгынъыз йогары етимис пен, оз емиси мен тамамлансын.

Г. КУРГАНОВА,

Суьврете: Р. Заргишиев ис орыннада.

Кыянатлык ашыкланган

2016-ншы йылдынъ 4-нши ноябринде Ногай району бойынша Россия ОМВД-сынынъ ОГИБДД куллыкшылары эсирик аьлде автокоьлик айдавышыды куьш салув ман токтатканлар.

Туьнги бир саатке кырк такыйка юрген заман, ОГИБДД куллыкшылары кезекли куллыкларын озгарадылар. Сол шакта олардынъ коьз алдыларыннан госуадрстволык номерлери болмаган ВАЗ-2106 маркалы автомашина озып кетти, ол ДПС куллыкшыларынынъ «токта» деген

буйрыгын толтырмай, оз автокоьлигин, йол-юрис йорыкларын буьзуп, айдава болды.

Сонъ ДПС куллыкшыларына «О полиции» Россия Федерациясынынъ Федераллык законнынъ 3-нши статьясынынъ 1-нши кесегине коьре, эсирик автокоьлик айдавышдынъ артыннан куьш, йогарыга эки кере савыт атпага керек болды. Бу аьл де ога тыйдажылык, иркуьв бермеди. Ызында ДПС куллыкшысына алдында баратаган автокоьликтинъ тегершиклери-

не урмага туьсти. Сондай куьш салув ман эсирик айдавыш токтатылды. Тергев ис юритилген шакта сол автокоьликтинъ айдавышысы Кумлы авылынынъ яшавшысы Б.Тунгатаров болып шыкты. Ол озининъ эткен ислери мен тек озининъ тувыл, автокоьликтинъ ишинде тагы да эки ясы етпеген аьдемлердинъ яшавына да кавыфлык тувдырган.

Ногай району бойынша ОМВД-сынынъ пресс-службасы.

Йолда саклык тутылсын

Йол-юрис йорыкларды йол кавыфсызлыгын, сонда болган, болатаган аварияларды тергев уьстинде куллык этеди Ногай району бойынша Россия ОМВД-сынынъ ДПС боьлигининъ ОГИБДД инспекторы Арсен Сайфулла уулы Таушев.

Онынъ айтувына коьре, бизим район орталыгымызда бек коьп административли ыхтыяр бузувлар боладылар, ясы етпеген ясларымыз автокоьликлердинъ рулине олтырадылар. Солай болганда, йол-юрис йорыкларын билмеген яслар озьлерин де, баска йолда болган автокоьликлер айдавышларды да баьлелерге йолыктырадылар. Оьзлерининъ де, баска йолдаслардынъ да яшавларын кыскарткан заманлар да боладылар.

– Биз ис борышымызга коьре, коьп коьликлердинъ бузылганларын, аьдем яшавлары уьзилгенин коьремиз, аьр кайсысы да юрекке тиймей болмайды, олардынъ сондай баьлелерге йолыгувлары – тийисли йорыкларды тутпав. Биз кайда болсак та, ата-аналарды ясы етпеген увылларга, кызларга автокоьликлеринъизди айдамага ыхтыяр берменъиз деген маслагатымызды, керек ерде буйрыгымызды да беремиз, – дейди Арсен Таушев.

Арсен озби ис аьректине коьре, тутылмага керек йорыкларды тутпага шалысып ислеиди. Онынъ каты сусы да соны белгилейди. Меним ойымша, полиция куллыкшысына каты касиет бек керекли. Бизим атайларымыздан калган ийги соьзлер коьп, солардынъ бириси – ол керек ерде терек йыкпага да керек болады.

Россия Федерациясынынъ баьри полиция тармагынынъ куллыкшылары кеспилик байрамын белгилеп турганда, мен Арсен йигитимизге, тек яхшылыклар, исинде уьстинликлер, аьр алдына йолыккан, йол-юрис йорыкларды бузатаган кыянатлыктардынъ алдын тамырыннан шалганды йорайман.

Г. АРИФУЛЛАЕВА,

Суьврете: А. Таушев.

ФОРУМ

Халк маданиятын оьрлендируув йолында

Приволжский районунынъ Растопуловка авылында йыл сайын озгарылаган Ногай яркыландырувшысы А-Х.Ш.Джанибековтынъ яратувшылыгына багысланган маданият яркыландырув проекти бойынша XXV Джанибековтынъ окувлары уйгынланып оьтти. Бу йыл сол амаллама Халклардынъ бирлесуув куьни мен рас келди. Онынъ ашылувы Джанибеков атындагы орта мектебинде озды. Онда “Аблиги заманларда миллетлер ара катнасувларды беркитувщи аьдетли маданиятты саклав” деген темага илми-практикалык семинары оьтти.

Форумнынъ иси Астрахань область губернаторыннынъ администрациясыннынъ ишки политикасы бойынша управлениесининъ миллетлер ара боьлигининъ етекшиси С.Вороновтынъ, Астрахань области Думасынынъ депутаты Ильмира Уталиевадынъ, “село Растопуловка” СП МО аькимбасы Мансур Сапаровтынъ кутлав соьзи мен басланды. Оьз соьйлевинде регион еринде ногайлардынъ маданият асабалыгын саклав исинде проект бек маьнели экенин белгиледилер, эм Джанибековтынъ окувларыннынъ катнасувшыларына етимисли эм емисли аьрекетти йорядылар.

Оьз авылдасларына демевлик этпеге деп, сол куьн Хабаралинский, Красноярский, Володарский районларыннынъ муниципаллык образованиелерининъ администрациялар ваькиллери де келген эдилер.

Семинарда Россия ногайларынынъ этномаданиятлык козгалыс оьрленувининъ борышлары каралдылар. Ногайлардынъ оьрнеклер бойынша санияты, миллет кийимлери, саратов кобызында астрахань ногайларынынъ ойнавы, биов аьдетлери акында айтылды. Сол эм баска соравлар бойынша аьлимлер, окытувшылар, краеведлер, студентлер, яратувшылык коллективлерининъ етекшилер, айтпага, З.Кузеева (Махачкала), Э.Идрисов, Р.Ишмухамбетов, О.Капланова (Астрахань каласы) эм баскалар ман ашыкланды. Астрахань еринде Россия халкларынынъ этномаданиятыннынъ туьрлилерининъ оьрленуви бойынша эткен косымы уьшин “Эдиге” деген ногай маданиятыннынъ яслык орталыгынынъ президенти Э.Идрисовка Астрахань областининъ губернаторы атыннан Сый грамотасы эм сабат тапшырылды.

“Айланай” ногай халк фольклор-этнографиялык ансамблининъ художестволык етекшиси М.Ваисовтынъ да шыгып соьйлеви де кызыклы эди. Ол Россиядынъ туьрли регионларында яшайтаган ногайлардынъ биов аьдетлерининъ баскалыклары акында хабарлап эситтирди. Эм ога “Айланай” ансамблининъ солистлери оьз демевлигин этетаганын да белгиледи.

Семинардан сонъ авыл китапханасында Астрахань областинде ногайлардынъ миллет маданиятыннынъ козгалысын негизлендирувщи, белгили тарихши, краевед Р.Джумановтынъ китап фондыннынъ выставкасыннынъ ашылувы оьтти.

Джанибековтынъ окувлары “Дослык тоьгеринде” деген байрам концерти мен тамамланды. Йыйылганлар “Вдохновение”, “Талисман” яратувшылык коллективлери, “Дослык” деген фольклор ансамбли, Дагестаннан келген белгили ногай йырлаушылары У.Найманов, Д.Караевтинъ оьнерлери мен таныстылар.

Форум тамамын келтире келип, Эльдар Идрисов баьри катнасувшыларга да разылыгын билдирди. Оларга Астрахань областинде этномаданиятлык козгалысыннынъ оьрленувинде эткен айырым косымы уьшин “Эдиге” деген ногай маданиятыннынъ яслык орталыгы атыннан Сый грамоталарын тапшырды.

Сувьретте: *шарадан коьринис.*

СПОРТ

Ногайлар шет элинде ярыста

Ногайлардынъ II Халклар ара футбол бойынша турнир бу йылдынъ 21-24-нши октябрь айында Турция элининъ Анкара каласында уйгынланып оьтти. 21-24-нши октябрде Турция ногайларынынъ биргелес ярдамласувы эм маданиятлык ямагаты, Голландия ногайларынынъ фонды эм Норвегиядынъ ногай ямагатлыгы проекти мен келисте 2016-ншы йылдынъ 21-24-нши октябрь айында Россия, Германия, Голландия, Норвегия, Турция куьплери арасында футбол бойынша чемпионаты озгарылды. Спорт эм маданиятлык амалламалары бойынша ногайлардынъ арасында катнасувларды оьрлендируви турнирдинъ бас мырады эди. Оьткен йыл ман тенълестиргенде, катнасувшылардынъ саны 5 эллерге дейим оьсти. Келеек турнирлерде де баска эллерден катнасувшылар келип, сол зат аьдетке кирип калар деп, сенимизди йоймаймыз.

2015-нши йылдынъ сентябрь айында Москва калада «Ногайлар ямагаты» деген ногайлар арасында Халклар ара футбол бойынша турнир озгарылган эди. Москва каласындагы «Ногайлар ямагаты» деген регионаллык организациясы сол турнирдинъ официаллык уйгынлаушысы болды. Турнирге Норвегиядан, Турциядан ногай куьплери келген эдилер. Сол турнир алыс эм ювык шет эллерде яшайтаган ногайлар ман катнасларды уьзбеди. Оьткен йылдынъ куьзинде «Ногайлар ямагаты» деген организациясы футбол лигасы турнирининъ енъуьвшисине Халклар ара ногайлар арасында оьтеек футбол бойынша турнирде ортакшылык этеегине соьз берген эди. Соьйтип, бизим ногайларымыздынъ атыннан, «Каясула» футбол куьби 22-нши октябрде Анкарадынъ Енимахалл районунда турнирде ортакшылык этти. Ойын уьшин яны авырыганлардынъ да саны коьп эди. Турнир йогары дережеде оьтти. Ойын тамамы бойынша Голландиядан ойнавшылар куьби енъуьвши болып шыкты. «Каясула» футбол куь-

би 3-нши орынга тийисли этилди. 23-нши октябрде турнир катнасувшылары «Туз гоьлге» эм ногайлар тыпак яшайтаган авылларга экскурсияга бардылар. Уьшинши куьн ойын катнасувшылары Турциядан уьйлерине йол алдылар.

24-нши октябрде тыс элинде яшаган турклерининъ эм кардаш халкларыннынъ байланысы бойынша управлениесининъ етекшиси Кудрет Бюльбюль мен йолыгыс озгарылды. Йолыгыста Турцияда яшайтаган ногайлардынъ маданият эм биргелес ярдамласувы бойынша ямагатлыгынынъ етекшиси Джемиль Сютбаш оьзининъ эм бу турнирдинъ баска уйгынлаушылары атыннан Кудрет Бюльбюльге разылыгын билдирди. Кудрет Бюльбюль болса, Управление атыннан олар Турция элинде ногайларды хош алмага разы экенлерин билдирди эм келеекте де Управление Турция ногайларынынъ биргелес ярдамласувы эм маданият ямагатлык проектлерине демевлик этеги акында билдирди. Сол куьн оларга эсгеликли савкатлар да берилди. Йолыгыс барысында Турция ногайларынынъ биргелес ярдамласувы эм маданият ямагатлыгынынъ етекшиси Джемиль Сютбаш ногайлар Турция элине туьрли заманларда коьшкенлери акында конакларга кызыклы хабарлап эситтирди. Россия Федерациясында ногайлар Дагестанда, Карашай-Шеркеш, Шешен Республикаларында, Ставрополь крайында эм Астрахань областинде яшайтаганын

да белгиледи. Солай ок, ол коьплеген ногайлар Казахстан, Румыния, Болгария, Германия, Швеция, Норвегия ерлеринде эм Европа, Орта Азия эллеринде яшайтаганы акында айтты. Ызгы йылларда ногай ямагатлыклары оьз тарихин, маданиятын, аьдетлерин мутпас уьшин спорт эм социаллык бойынша проектлерин озгараганы акында хабарлады. Солай ок, Джемиль Сютбаш кардаш халклары ман эм тыс эллерининъ турклерин мен байланыслары бойынша управлениесининъ орынбасары Сердар Гюндоганга, Хаджи Мурат Терзиге, Голландиядагы ногайлар фондыннынъ етекшиси Орхан Демирджиге, Норвегия ногайлар ямагатынынъ етекшиси Низаметтин Демиррезиге, Германиядагы ногайлардынъ ваькили Фатих Полатка, «Ногайлар ямагаты» деген Регионаллык организациясыннынъ етекшиси Рашид Акказиевке разылыгын билдирди. Турнир катнасувшылары да Турция элине барганлары акында йогары коьнъл мен эскердилер:

– Ойыннан калган сезимлеримди эм коьнълимди коьрсетпеге соьз де таппайман. Ойынга барганмыз бан бек разыман, туьрли эллерден келген ногайлар ман футбол ойынын ойнамага эм таныспага, хабарласпага амал болганына бек суьйинмен. Юрегимиз бек куьшли коьтерилди. Биз эм шет эллерде яшайтаган ногайлары ана тилимизде таза соьйлек экенмиз, – дейди «Каясула» футбол куьбининъ

катнасувшысы Адиль Отегенов.

– «Ногайлар ямагаты» деген организациясына эм айырым Арсланбек Султанбековка бизди баска эллерде яшайтаган ногайлар ман таныстырганга, досластырганына бек уьйкен савбол айтамыз. Халклар ара ногайлар арасында оьткен футболда катнасып, дуьния тарихинде оьз ызымызды калдырганымыз, шынтты тарихлик факты болып калады. Келеекте оьтеек турнирлерде аьли де коьп эллер коьсылганын йорамаса суьемиз. Турнир йогары дережеде оьтти. Турция ногайлары бизди йылы хош алганы эсимизде коьпке сакланаяк. Тилимиз мутылмасын деп тилеймиз, – деди «Каясула» футбол куьбининъ катнасувшысы Ренат Кайбалиев. – «Ногайлар ямагаты» атыннан турнир уйгынлаушыларына разылыгымызды билдиремиз.

Бу ойын келеекте баьри ногайлар ман да ювыкласувага абыт болады. Элимизде яшайтаган ногайларга коьрим болды. Оьз уьйлерин таслап, Турцияда яшайтаган аданасларымыз оьз тилин, тарихин, маданиятын, аьдетлерин саклаганлар. Ногайлар Евразия халкларынынъ бириси болады. Бизде патшалыктынъ коьпйыллык тарихи бар. «Ногайлар ямагаты» деген регионаллык организациясы оьз алдында келеекте де ясларымыздынъ спорт бойынша оьрленувин, яслар арасында ногай тилди, аьдетлерди, маданиятты сакламага деген мыратлар салады.

Сувьретте: *ярыс катнасувшылары Турция элинде.*

Район мерекесине багысланды

Дагестаннынъ Тарумов районуннынъ мерекеси спорт ярыслары ман да белгиленди. Волейбол бойынша турнир ярк эм кызыклы болып уйгынланып оьтти. Онда Тарумов, Ногай, Кизляр, Бабаюрт, Хасавюрт районларыннан, Кубыла – Сухокумск каласыннан 6 куьп волейболшы-

лар ортакшылык этилдер. Ойыннынъ басында район аькимбасынынъ орынбасары Г.Кебедев, ДР Халк Йыйыныннынъ депутаты М.Арацилов, «Тарумовский район» МО администрациясыннынъ Туризм, спорт, физкультура эм яслар политикасы бойынша боьлик етекшиси А.Дамадаев спортсмен-

лерди кутлап, оларга енъуьвди йорадылар.

Кызыклы ойында Тарумовкадынъ волейболшылардынъ йыйылыс куьби енъуьвши болып шыкты. Экинши орынга Косякино волейболшылары тийисли этилдилер, уьшинши орынды Бабаюртовский району бийледи.

Номинациялар бойынша ийги деген куьплер эм ойнавшылар белгилендилер: ийги ойнавшыдан – З.Рамазанов, ийги защитник А.Кушков (Тарумовка), ийги тоьреши – А.Култаев (Терекли-Мектебтен) эм А.Адилсултанов (Хасавюрттан) эм сондай баскалар.

ЙЫЙЫН

Орыс тилли яшавшылар маьселелери

Яньыларда Орыс тилли яшавшылар-дынъ маьселелери бойынша Дагестан Республикасынынъ Оькмет комиссия-сынынъ йыйыны болып озган.

Йыйында Дагестан Республикасы-нынъ миллет политикасы бойынша министри Татьяна Гамалей, Махачкала, Буйнакск, Избербаш, Кизилюрт калалар, Тарумов район муниципаллык образованиелер администрацияларынынъ етек-шилери эм ваькиллери катнастылар.

Йыйынды министр Т.Гамалей ашты эм юритти. Онынъ куьн йосыгына йогары-да белгиленген калалар эм Тарумов рай-он муниципаллык образованиелерининъ администрациялары ман патшалык мил-лет политикасын яшавга шыгарув бойынша коьрилетаган шаралар акында сорав салын-ган эди. Соны ман байланыста йыйында министр Т.Гамалей оьзи, Оькмет комиссия агзалары, «Тарумовский район» МО адми-нистрациясынынъ яваплы куллыкшысы З.Мунгишиева, белгиленген калалар МО ваькиллери шыгып соьйлегенлер.

Орыс тилли яшавшыларынынъ маьселе-лери бойынша Дагестан Республикасынынъ Оькмет комиссиясынынъ агзаларынынъ эм шакырылган йолдаслардынъ соьйлевле-рин тынълап болып, йогарыда белгиленген калалар эм районнынъ МО администрация-лары ман «2015-2017-нши йылларга Россия Федерациясынынъ 2025-нши йылга дейим-ги Патшалык миллет политикасынынъ стра-тегиясын яшавга шыгарув» деген Дагестан Республикасынынъ Патшалык программа-сын яшавга киргистуьв, Дагестанда яшайта-ган халклардынъ бирлигин беркитуьв, олар-дынъ маьнели керексинуьвлерин канагат-лав, миллетлер ара тынышлыкты эм макул-ласувлыкты саклав бойынша айырым кул-лык юритилетаганы белгиленген.

Соны ман бирге республикадынъ уни-ципаллык образованиелерининъ админи-страцияларында, ДР министерстволарда эм ведомстволарда бу ягыннан кайбир етиспе-вликлер, кемшиликлер барлыгы да коьрсе-тилген. Сол себептен Дагестан Республи-касынынъ калалар, «Кизлярский район», «Тарумовский район», «Ногайский район», «Бабаюртовский район» МО админист-рацияларына Дагестанда яшайтаган халклар-дынъ этномаданият байырлыгын саклавга, миллетлер ара тынышлыкты эм макулласув-лыкты беркитуьвге, миллетлер ара катнасув-ларды ийгилендируьвге каратылган йогары-да белгиленген Дагестан Республикасынынъ Патшалык программасын толтырув уьстин-де юритилетаган куллыкты армаган барды-рув кереги кенъес этилинген. Солай ок бу администрацияларга «2014-2020-ншы йыл-ларга Россия миллетининъ бирлигин берки-туьв эм Россия халкларынынъ этномадания-тын оьрлентуьв» деген федераллык целевой программасын яшавга шыгарув эсабында «Конак куьни» деген регионаллык проектин оьткеруьвди армаган бардырмага маслагат берилген.

ПРОЕКТ

Быйыл 9-ншы Май алдында Рос-сия аьскер-патриотлык ямагаты яньы федераллык проектин яшавга шыга-рып баслаган. Ол – социаллык патри-отлык «Эс орыны» деп аталган интре-активли портал (местопамяти.рф., mestopamiati.ru).

«Эс орыны» деген проекттинъ анъсатлыклары аьрекетли граждан-ларды аьскершилиик-тарих асабалы-

гынынъ объектлерининъ (эстели-клерди, постаментлерди, мемориал-ларды, оьмирлик отларды, аьскер-шилиик камырларды эм с.б.) халк кар-тасын туьзуьв бойынша куьшлерди кулланмага эм бирлестирмеге амал береди. Проекттинъ маьнеси – аьр бир гражданиннинъ элимиздинъ тарихин саклав исинде: объектти, онынъ сакланув аьлин эсапка алуьвда,

субботникти оьткеруьвде ортакшы-лык этуьви. Проект яшавга шыгары-лып басланганлы 5 ай ишинде халк картасына активистлер аркасы ман сав элимиз бойынша эм онынъ кыр-ларында болган 4 мынь эс орынлары косылган, соларды ийгилендируьв бойынша онлаган шаралар оьткерил-ген.

Бу проекттинъ бизим респу-

АВЫЛ КУЬНИ

КУВАНЫШ, БИРЛЕСУЬВ СЕЗИМИ МЕН

Озган юма сонъгы куьн, 5-нши ноябрьде Ногай районунынъ Бораншы авыл орта школасынынъ азбарында авыл курылганлы 120 йыллыгына багысланган байрам шарасы шатлыклы аьлде оьтти.

Куванышлы амалламада «Ногайский рай-он» МО аькимбасы Казмагомед Янбулатов, онынъ маслагатшысы Кайнадин Суьндиков, ДР Халк Йыйынынынъ депутаты, Курылыс, турак уьй-коммуналлык хозяйствосы, коь-лик эм байланыс комитетининъ председатели Мурат Мамаев, «сельсовет Карагасский» СП МО аькимбасы Коьшманбет Мамаев, район маданият боьлигининъ етекшиси Яхья Кудай-бердиев, «Ногайский район» МО аькимбасын-дагы Ясуьйкенлер советининъ председатели Рашидхан Мурзагишиев, район Ветеранлар советининъ председатели Акманбет Санги-шиев, район Ямагат советининъ председатели Эльмурза Саитов, авыл ямагаты катнасты.

Школадынъ байрамша безеклендирилген фасадынъ куванышлы шарады авыл яшав-шыларына эм конакларга каратылган йылы соьзлери мен юритуьвши Мавлидин Толубаев ашты. Ол алды ман соьзди «сельсовет Кара-гасский» СП МО аькимбасы Коьшманбет Мамаевке тапшырды.

Ерли муниципаллык образованиесининъ аькимбасы баьри йыйылганларды авылдынъ сыйлы мерекеси мен кутлады, келгенлерге разылыгын билдирди эм аьр кимге яхшылык йорайды.

Бораншы авыл ямагатын кутламага деп келген «Ногайский район» МО аькимбасы Казмагомед Янбулатов оьзининъ соьзинде буьгуьн тек Бораншы авылында туьвъл, сав районда, буьтил ногай халкында уьйкен шат-лык, яркын байрам экенин белгиледи. Онынъ айтувы ман, баьри ерде де, сав элимизде кый-ынлы заманлар болдылар, ама халкымыз сол авыр сынавларды шыдамлы оьтти.

– Буьгуьнлерде бизим район фермерлери

нувга берилген. Билимлендируьв тармагында етисетаган уьстинликлеримиз ягыннан Ногай району республикада 3-нши орынды бийлей-ди. Бизим куллыгымыздынъ коьп ийги якла-ры бар. Ясуьйкенлеримиздинъ шалысуьвы ман хыйлы ислер илгери юреди. Бораншы авыл-

дан да районуымызга, халкымызга коьп ийги етекшилер, абырайлы билимли аьдемлер шыкканлар. Сиз авылыньыз бан йигерли кеп-те оьктемсемеге боласыз, – деди район етек-шиси.

К.Янбулатов «Ногайский район» МО атыннан бир неше авыл яшавшыларына, ясуьйкенлерине шатлыклы аьлде Сый грамо-

уьйкен уьстинликлерге етиседилер. Айтпага, район еринде мал саны йылдан-йылга оьседи, аьли районда 30 мыньнан артык тувар мал бар деп саналады. Соны ман бирге биз катлыклы пишен-ем мен оьзимизди де, республикадынъ тав районларын, Кабарты-Балкар Республика-сын да канагатлаймыз. Районда коьп авыллар-да табият газын кулланадылар. Авыл ерлерин-де ийги, заманга келисли школалар бар. Рай-он орталыгында Сырт Кавказда энъ де уьйкен «Ногай Эл» балалар бавынынъ меканы кулла-

тарарын тапшырды.

Оьз авылдасларына каратылган кутлав соьзинде ДР Халк Йыйынынынъ депутаты, Курылыс, турак уьй-коммуналлык, коьлик эм байланыс комитетининъ председатели Мурат Мамаев аьр бир авыл яшавшысына коьп уьстинликлерди, узак оьмирди, илгери оьрле-нуьвди йорайды.

– Дайым да элимизде, Ногай шоьллиги-мизде эмишлик, тынышлык болсын, биз ниет эткен баьри мыратларымыз да толсын, – деди

ол.

Авылдынъ тарихи, онынъ айтуьвы аьдем-лери, авыл хозяйство куллыкшылары, билим-лендируьв, маданият аьрекетшилери акын-да доклады ман Бораншы авыл орта шко-ла директоры Бектемир Зарболганов шыгып соьйледди.

Авыл яшавшыларын Ногай район Имам-лар советининъ председатели Мухаммад-аьжи

Атангулов кутлады.

– Бизим юреклеримизди буьгуьн куваныш, паракхатлык, бирлесуьв сезими бийлеген. Буь-гуьнги байрамнынъ маданият-патриотизм ягы бек уьйкен. Бириншилей, аьдем оьз динининъ патриоты, экиншилей, оьз халкынынъ, авы-лынынъ патриоты болмага тийисли. Оьз яша-вым бойынша мен сизинъ авылыньызда бир кере де урыс-дава болганы акында эситпеген-мен. Ол авылыньыздынъ имаьмынынъ, ясуьй-кенлерининъ етимиси, сизинъ баьринъиздинъ тыпаклыгыньыздынъ, иманлыгыньыздынъ аян шайыты, – деп белгиледи М.Атангулов.

Авыл яшавшылары атыннан ерли школа-дынъ биринши выпускниклерининъ бириси Меньларув Баратова ийги йоравлары ман боь-листи.

Муннан сонъ авыл мерекесине багыслан-ган байрам концерти болып озды. Концерт-те Карагас авылдынъ «Лашындлар» балалар биов ансамбли (етекшиси – Алимет Аблезо-ва), Бораншы авыл орта школасынынъ кыз-лар биов куьби, белгили йырлавшылар Бега-ли Куруптурсунов, Мавлимберди Кишине-ев эм онынъ окуьшы кызы Сабина, шарады юритуьвши Мавлидин Толубаев эм баскалар ортакшылык эттилер.

Концерттен сонъ авыл мерекесине Чер-кесск каласыннан келген «Маьметекей» республикалык ана тилиндеги балалар жур-налынынъ бас редакторы Асан Найманов, «Ногай даьысь» республикалык газетасы-нынъ боьлик редакторы Баталбек Зитляужев, Черкессктеги илми-тергев институтынынъ куллыкшысы Аминат Капланова оьз кутлав-ларын айттылар.

М. ЮНУСОВ.

Суьвретлерде: байрам шарасыннан коь-ринислер.

«Эс орыны»

блика еринде яшавга шыгарылу-вы аьскершилиик-тарих асабалыгы-нынъ объектлерин тийисли аьллер-де саклавга, солардынъ артыннан регион яшавшыларынынъ эм солар уьшин яваплы болатаган организа-циялардынъ дайымлык эм аьрекетли аьлде карав беруьвине себеп болаяк.

Быйылдынъ 22-нши июнинде Россия Федерациясынынъ Прези-

денти Владимир Путиннинъ Орта-к-россиялык тарих йыйынынынъ ортакшылары ман йолыгысында патшалыгымыздынъ етекшиси халк картасынынъ эм «Эс орыны» про-ектининъ туьзилуьв идеясын коьтер-гешлеген эм: «Бу бек яхшы идея, ол дуьрысында да армаган оьрленер эм яшавга шыгарылар», – деп белгиле-ген.

ФОРУМ

Билим ошагында

Янъыларда Махачкаладагы 9-ншы номерли лицейде ДР илми эм билимлендируув министри Ш.Шахов янъы байрам – Дагестан маданиятынынъ эм тиллери куъине багысланган «Соцветие» форумын ашты.

– Бугуынгы форум – ол уллы биргелесип толтырыла-таган куллыктынъ басы. Сол куллык бизим коьп миллетли

еримиздинъ маданиятынъ эм тиллерин сакламага каратылган.

А.Тахо-Годи атындагы педагогикадынъ илми-излев институтыннъ етекшиси Г.Магомедов форумда «Тил эм маданият – оьсип келеткан несили анъ-эдаплык яктан тербиялавдынъ негизи» деген темага доклад окыды. Онынъ соьзлери мен ана тил тек шко-

лада уьйренилетаган сабак болып калмай, окувшыларды тербиялайтаган амал болмага тийисли.

Форумда ДР миллет политикасы бойынша министри Т.Гамалей, баспа эм информация министри Б.Токболатова эм республикадынъ Ямагат палатасынынъ председатели Г. Гамзатов та ортакшылык эттилер. Ол оьз соьзинде булай

деди: «Алдын баьри аналар балаларын ана тилине уьйретуьвди киели борыш деп санаганлар. Балалар школага ана тилин билип барганлар. Сол эдаплыкты авыстырып бизим заман келди. Аьли хатынлар балаларын ана тилине уьйретпейдилер». Олар балаларды ана тилге уьйретпейди деп школады куьналейди.

Форумда окувшылар йырлап, бийип йыйылганларды сукландырдылар.

ТОЬГЕРЕК СТОЛ

Балаларга - янъы китаплер

Янъыларда А. Джанибеков атындагы орта школасында «1-4-нши класслардагы балаларга ана тилиннен эм адабияттыннан китаплердинъ презентациясы» деген темага тоьгерек стол озды. Район китапханалары уьйгынлаган шарада ДР Илми эм Билимлендируув министрствосыннъ ваькиллери Б.Гаджиева эм Э.Шейхова, «Ногайский район» МО администрациясыннъ акымбасынынъ орынбасары А.Межитов, район билимлендируув управлениесининъ етекшиси К.Отегенова, баслангыш класслар эм ана тилиннъ окытувшылары, школа китапхана куллыкшылары эм баскалар катнастылар. Шарады А.Бекишиева ман Н.Зарманбетова юриттилер.

Тоьгерек столда хошлав соьзин А.Межитов айтты. Ол билимли методист-окытувшылардынъ куьш салувы ман Дагестан Республикасында китаплер баспа-ламага амаллар бар экенин белгиледи. Оннан сонъ Кайтархан Отегенова, Барият Гаджиева шыгып соьйледи. Барият Мухудадаевна министр Ш.Шаховтан «Ногайский район» МО акымбасы К.Янбулатовты эм Ногай районнынъ билимлендируув управлениесининъ

етекшиси К.Отегеновады ногай тилин таралтуьвда Сый грамота ман савгалады. «Ана тилиннъ энъ де ийги окытувшысы» Савлай-россиялык конкурсында «Яс дебютант» номинациясында баргылы орынды бийлеген ана тилиннъ окытувшысы Н.Джумаевага эм сосы конкурсыннъ вокал номинациясында баргылы орынга тийисли болган А.Джанибеков атындагы школадынъ 7-нши класс окувшысы А.Аджиевага Сый грамоталар тапшырды.

Шарада янъы китаплер

бойынша компьютерлик презентациялар оьткерилди. 1-нши класс окувшыларынынъ китабине презентацияды Нариман авыл школасыннъ окытувшысы Байрам-бике Тенгизова, 2-нши класска – А.Джанибеков атындагы школадынъ ана тилиннъ окытувшысы Тамила Аджибаева, 3-нши класска – А.Джанибеков атындагы школадынъ баслангыш класслар окувшысы Диана Ахмедова, 4-нши класска – Карагас авыл школасыннъ ана тилиннъ эм адабиятыннъ окытувшысы Н.Зарманбетова

эттилер.

Кумлы авыл школасыннъ окытувшысы Тансык Картакаева эм ногай шаири эм окытувшы Салимет Майлыбаева ана тилиннъ балады тербия-лавда уллы орын тутатаганын, ана тилине суьйимди балада эртеректен эндиirmeге тийисли экенин белгиледи.

Шарада балалар ятлавлар окыдылар эм йырлар йырла-дылар.

С. ОРАЗБАЕВА,

Билимлендируув управлениесиннъ специалисти.

Сувьретте: тоьгерек столдан коьринис.

ЙЫРЛАР ФЕСТИВАЛИ

Ана тилде бизим куьшимиз

Янъыларда А. Джанибеков атындагы орта школасыннъ актовый залында, Дагестан маданиятыннъ эм тиллериннъ куьине багысланып, ногай йырларынынъ фестивали оьйти. Мунда конакта ДР Илми эм билимлендируув министрствосыннъ ортак билимлендируув управлениесининъ консультанты Б.Гаджиева, эм пресс-службасынынъ етекшиси Э.Шейхова, район УО етекшиси Кайтархан Отегенова болдылар.

Шарады 11 «б» класс окувшысы Динара Елманбетова эм 10-ншы «б» класс окувшысы Алавдин Аккишиев ашып, юриттилер. Школа етекшиси Курасхан Ярикбаева келген конакларды хош алды, Савлайроссиялык ана

тилининъ окытувшыларынынъ конкурсында ортакшылык этип, вокал номинация бойынша 1-нши орынды бийлеген Айлин Аджиевады эм онынъ анасы Джамил-ля Аджиевады ортага шакырды. Школа етекшиси Айлинге тувган школасын, районнъ эм Дагестан Республикасын даньклатканы уьшин уьйкен разылыгын билдирди эм Сый грамотасын тапшырды. Оннан сонъ Айлин ярасык тавысы ман «Язлык келди, Мубарек» йырын йырлап, йыйылганларды сукландырды. Яс йырлавымызга тагы да «село Терекли-Мектеб» СП МО акымбасы З.Аджибайрамов атыннан кутлав соьзлерин Р.Гапаров эм депутат А.Халилов айттылар эм савкат тапшырдылар.

Фестивальде школадынъ туьрли классларынынъ окувшылары «Даньбылым», «Ногай Ордасы», «Тереклим», «Ерим меним», «Кавказ тавлары» эм баска йырларды йырладылар, «Лашынлар» биов ансамблининъ катнасувшылары (етекшилери А.Тунгатарова) «Ногай кийиз», «Ак шалув» биовлерин бийидилер. Элбетте, балаларга карап, мен олардынъ оьнерлерине куьезленмей болмадым.

А.Джанибеков атындагы школадынъ тербиялав бойынша завучы Э.Суьюндикова бу байрамды озгаруьвда коьмек эткен Ногай Патшалык миллет саз алатлар оркестрининъ етекшиси Бекмурза Кудайбердиевке, саниятлар мек-

тебининъ окытувшыларына уьйкен савбол айтты. Эльмира Таньатаровна Суьюндикова школа етекшиси атыннан Бекмурза Кудайбердиевке Сый грамота тапшырды.

Шара тамамында ногай тилининъ окытувшылары 3. Мавлимбердиева эм К.Камалова, тербиялав бойынша завучы Э. Суьюндикова школада оьткен ятлав окуп конкурсларында баргылы орынларды бийлеген окувшыларга Сый грамоталар тапшырдылар. Балалар болса конкурста окыган ятлавларды яттан айтып келгенлерге эситтирдилер.

Сосындай шаралар балаларда ногай тилине суьйимди беркитуьвге себеп этедилер.

Н. КОЖАЕВА.

Объявление

О ПРОВЕДЕНИИ КОНКУРСА НА ЗАМЕЩЕНИЕ ВАКАНТНОЙ ДОЛЖНОСТИ ДИРЕКТОРА МУНИЦИПАЛЬНОГО КАЗЕННОГО ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО УЧРЕЖДЕНИЯ «ОРТАТЮБИНСКАЯ СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА» АДМИНИСТРАЦИИ МО «НОГАЙСКИЙ РАЙОН»

Администрация МО «Ногайский район» объявляет конкурс на замещение **вакантной должности директора муниципального казенного образовательного учреждения «Ортатюбинская средняя общеобразовательная школа» администрации МО «Ногайский район»**

Конкурс проводится в соответствии с постановлением и.о. Главы администрации МО «Ногайский район» от 22 июня 2016 г. №166 «О проведении конкурса на замещение вакантных должностей руководителей муниципальных общеобразовательных учреждений администрации МО «Ногайский район».

(Положение размещено на сайте администрации и отдела образования МО «Ногайский район»).

К претенденту на замещение указанной должности предъявляются следующие требования:

1) наличие высшего профессионального образования по направлениям подготовки «Государственное и муниципальное управление», «Менеджмент», «Управление персоналом» и стажа работы на педагогических должностях не менее 5 лет или высшего профессионального образования и дополнительного профессионального образования в области государственного и муниципального управления или менеджмента и экономики и стажа работы на педагогических или руководящих должностях не менее 5 лет;

2) прошедшие соответствующую аттестацию, установленную законодательством Российской Федерации в сфере образования.

Ознакомление с условиями конкурса, консультации по подготовке документов, прием документов, выдача бланков заявления и анкеты для заполнения, осуществляются по адресу: с.Терекли-Мектеб, ул. К.Маркса, 15.

Контактное лицо – Отарова Ирина Мусаевна, главный специалист по муниципальной службе и кадрам, секретарь конкурсной комиссии, тел. 8(8722) 553331

Прием документов с 15.11.по 28. 11. 2016г.

Для участия в конкурсе Кандидат представляет по вышеуказанному адресу секретарю Конкурсной комиссии за 10 дней до заседания комиссии следующие документы:

1) заявление установленной формы (бланк выдается в управлении образования);

2) копию паспорта или документа, удостоверяющего личность (оригиналы соответствующих документов предъявляются в комиссию лично);

3) копии документов о профессиональном образовании, при наличии – о дополнительном образовании, повышении квалификации, присвоении ученых степеней и званий, заверенные службой кадров по месту работы или нотариально;

4) копию трудовой книжки, заверенную службой кадров по месту работы или нотариально;

5) справку о наличии (отсутствии) судимости, в том числе погашенной и снятой, и (или) факта уголовного преследования либо о прекращении уголовного преследования;

6) анкету установленного образца, заполненную собственноручно;

7) заявление - согласие на обработку персональных данных (бланк выдается в управлении образования)

8) медицинскую справку установленной законодательством формы

9) программу развития образовательного учреждения на ближайшие 5 лет.

Программа должна содержать следующие разделы:

- информационно-аналитическая справка об общеобразовательном учреждении;

- цель и задачи Программы;

- описание ожидаемых результатов реализации Программы, количественные и качественные показатели;

- план-график программных мер, действий, мероприятий, обеспечивающих развитие образовательного учреждения;

- приложения к программе (при необходимости).

Список кандидатов, допущенных к участию в конкурсе, утверждается учредителем учреждения, организатором конкурса в течение 3 календарных дней со дня следующего за днем окончания приема документов и размещается на сайте администрации МО «Ногайский район». Решение организатора конкурса о допуске или об отказе в допуске доводится до кандидата в письменной форме.

Конкурс состоится 07 декабря 2016 года в 10-00 ч. в актовом зале администрации, расположенном по адресу: с.Терекли-Мектеб, ул. К.Маркса, 15.

Куьзги ямгыр себелейди токтавсыз... Авыртады яраланган юректи

Суюн КАПАЕВ

Сарала танъ

Саргайып аткан сары танъ
 Аспанды этти сарала,
 Шырышын бузды танъ манънын
 Эмиекти излеп бир бала.
 Зем-земдей шык пан ювырып,
 Кызгалдак шоьлде сайланды.
 Коьрмеге куьнди куьнайлан
 Куьнтувар бетке айланды.
 Саргайып туры сары агаш,
 Саралы коькке узалып,
 Шыр-шыр этеди шилторгай,
 Саралы танънан саз алып.
 Саргайып аткан сары танъ
 Аспанды этти сарала.
 Шырышын бузды танъ манънын
 Эмиекти излеп бир бала.

Джалалдин ШИХМУРЗАЕВ

Куьн сувыды

Куьз келип, куьн сувыды,
 Оьлөн, япырак каврады.
 Яланъаш болган тереклер,
 Акырын шайкалады.

Булытлар шыгып тутас,
 Куьннинъ коьзин каплайды.
 Йыйылысып булытлар,
 Ямгыр куьшли шыклайды.

Тынды куслар йырлавы,
 Шувлай йылгалар сувы,
 Йылы яklarга карап,
 Коьбес кус ушувы.

АНВАРБЕК КУЛТАЕВ

Куслар сеси азайган

Тереземнен кырга басым шыгарып,
 Ердинъ куьзги сыпатына карайман:
 Аьне ятыр япыраklar саргайып,
 Яз кеткенге ынанмага болмайман.
 Исси куьнлер алдынгыдай болмайды,
 Таза коькте йыйылыскан булытлар.
 Куслар десенъ уьй алдында толмайды,
 Азаяды куьн сайын да тавыслар.
 Каспий беттен куьзги еллер эседи,
 Аяк-коллар коьгереди эртен-кеш,
 Ямгыр десенъ, энди тез-тез туьседи,
 Яланъ юрувъ куьз
 Куьнinde келиспес.
 Уьй алдына уьймелескен тавыklar,
 Оьз эркине ашайдылар асларын.
 Арада бир, куьз куьнине эм олар
 Силкедилер тонъган кызыл басларын.
 Яз куьнinde яланъ юрген яс балам,
 Энди болса колын суга кисеге,
 Не деп, не зат биз айтсак та яраяк-
 Куьздинъ куьни келип конган шоьлиме.

МАГОМЕТ-АЛИ ХАНОВ

Турналардынъ ушувы

Салкын куьздинъ куьнлерининъ биринде,
 Оьткен язды йолга йылы озгарсанъ.
 Бар ды сондай вакыт аьдем коьнйилде,
 Тыныклыкты тыгълап шоьлде олтырсанъ.

Уьнсиз коькте уышкил шынжыр турналар,
 Ушувы ман сукландырган аьдемди.
 Неше кайта тешкерсем де, бу куслар,
 Бир де бузбас мынъ йылардынъ аьдетин.

Сыдырада аьр бир кустынъ ери бар,
 Тап яшавда оьз йолындай аьр кимнинъ.
 Бактысы да кимнинъ кенъ эм кимнинъ тар,
 Кысметиндей ер уьстинде аьдемнинъ.

Сол ушувда шынты оьнер, каьмбиллик,
 Тувган ер мен аманласув ангы бар.
 Бийик оьрге бек яраскан эркинлик,
 Бу яшавдынъ янъы аткан танъы бар.

Тегис шынжыр йылысады йыракка,
 Тавыслары сабыр алыс эм мунълы.
 Куьзги шоьлде йок ты сондай такыйка,
 Турналардынъ ушувыннан бек уллы.

ГАМЗАТ АЛЖИГЕЛЬДИЕВ

Куьз де келди

Ямгыр явды,
 Ер сув алды,
 Дымкыл болды топырак
 Куьз де келди,
 Сувык берди.
 Ерде сары япырак.
 Тагы туьсти,
 Бир аз ушты,

Сувга туьсти,
 Йылы ерге етпеди:
 Салган хатым,
 Язган затым,
 Сага етпей калды ма?!
 Сувга туьсип,
 Калды уьсип,

Хатым мараз алды ма?!
 Ким оьлтирди,
 Ким соьндирди
 Юректеги отларды?!
 Ким таптады,
 Ким таптады,
 Сага язган хатларды?!

Янган шырак

Куьзги кеше. Юлдыз каты уйклаган,
 Тегершиктей ай да кетти айланып,
 Тек эсимде калган кеше мутпаган,
 Кыста келген юрегиме майланып.

Куьн коьринип ерге ярык энгенде,
 Мен куьтемен тез болсын деп кешеси.
 Сен, сылувым, тек янымда коьргенде,
 Мен кутарман уйкылардынъ нешесин.

Сен йок ерде абыт алув авыр ды,
 Эки коьзинъ карувымды алады.
 Оттан оьткир суьйимлик пен каравынъ,
 Юрек яра сен йок ерде салады.

Буьгуьнлерде сеннен алыс турсам да,
 Уйклаганда сен туьсуме энесинъ.
 Каранъада кайда басым бурсам да–
 Янган шырак ярык болып келесинъ.

МАГОМЕТ КОЖАЕВ

Айланады япыраklar биювде

Айырылыс келди
 Куьзде бизге де,
 Юреклер мен
 Биз эндиги алыста.
 Тек юректинъ
 Ярык эси аьли де
 Аькетеди бизди
 Эски бавларга.
 Мен бараман
 Тереклердинъ касыннан...
 Япыраklarы
 Туьскен аьли олардынъ.
 Олар язда
 Экевимизди коьп заман

Япкан эди
 Сувларыннан ямгырдынъ.
 Теренъинде
 Бизим бавдынъ аьдемлер
 Япыраklarарын
 Тереклердинъ ягады.
 Эм эскен ел
 Туьтини мен олардынъ
 Бавга бизим
 Кайгымызды яяды.
 Япыраklar коьрген
 Бизим суьйимди,
 Олар оны

Ямгырлардан саклаган.
 Дунияда тек
 Тек экевимиз калганда –
 Аьдемлердинъ
 Коьзлериннен ясырган.
 Янадылар
 Япыраklar кайгылы,
 Туьтин яба
 Япыраklar уьйимин.
 Сол туьтинлер
 Тувыл мекен туьтини
 Бизим шаксыз
 Куьйип кеткен суьйимнинъ.

АЛИБЕК КАПЛАНОВ

Булытлар

Инсан туьзген сарайга
 Уьлгимиз деп ййнайсыз.
 Не авжеьип, аьлемет!
 Кайдай енъыл кетесиз!
 Касынъызда малиек
 Болсак деп биз юремиз,
 Актарылып агасыз,
 Суьвретлерди янъыртып.
 Куьжыр-куьжыр курав ман
 Коьнъилимиз агытып.
 Куьлте туьсип, куьз етип,

Куьз

Баска языкты
 мен не этейим?
 Ушадылар куслар,
 олар йолланган.
 Халк каратып,
 мунда кайтип калайым?
 Бараяк ер,
 Бараяк ер болганга,
 Кетедилер наьсипли
 ол кусларым.
 Мине поезд,
 поездке мен олтырдым.
 Аькетсин ол мени

суьйген ерине.
 Терезеден дунияга
 карайым,
 Аькетсин ол, тыныш
 болсын юрекке.
 Ушадылар куслар,
 олар ушсынлар.
 Тыкылдама, поезд,
 поезд, ювырма.
 Мен болсам да
 коьз караган яklarда,
 Ах, оьзинънен
 оьзинъ кетип болар ма?

КЕЛДИХАН КУМРАТОВА

ЗУХРА БУЛГАРОВА

Ким ойланган?

Ким ойланган, буьгуьн ямгыр явар деп
 Ак юзимнинъ япырагын йылатып.
 Ким ойланган, танъды куьнъирт атар деп,
 Дунияга ямгыр сесин тынълатып.
 Ким ойланган, сени меннен кетер деп,
 Оьз артынънан терезеден каратып.
 Ким ойланган, сени меннен кетер деп,
 Оьз артынънан етим кимик йылатып.
 Кет аьшиги, келееклер сав турсын.
 Арт алдынъа тилеймен мен, карама.
 Пышып кеткен тереклеринъ бав болсын,
 Мен де сонынъ билбил кусы боларман.
 Мен йырларман суьйгенлерге тек бир йыр:
 Кудай сизди айырмасын дунияда!
 Кет аьшиги, мага оннан дел хайыр,
 Табарман мен кетпесимди дунияда!

ЭЛЬМИРА КОЖАЕВА

Еллер эсе шоьлимде

Эседилер шоьллигимде
 елдирезен куьз еллер,
 Келедилер ойларыма
 топарласып бу соьзлер.
 Нешаклы еллер эссе де,
 яс теректи сындырмас.
 Яс теректинъ тамырларын
 топырактан айырмас.

Ама меним яшавымда
 эсеген келбет еллер,
 Яс янымды айырдылар
 янъы тувган суьйимнен.
 Коьнъилсиз кешелерде
 мен йоклайман тоьримде,
 Апыл-тапыл аяк баскан
 балапандай сезимди.

О,ойларым, мен билемен:
 арыдынъыз янымнан,
 Ян суьеди аьр мезгилде
 ол касында ушага.
 Ян куьеди, ой сыздайды –
 оларды эмлер суьйим.
 Тувар ма экен ынъыранып
 юрегимде сол сезим?..

ГУЛЬФИРА БЕКМУРАТОВА

Суьйим шагы эсимде

Куьзги ямгыр себелейди токтавсыз,
 Суьйим шагын туьсиреди эсима.
 Сол шаклардан юрегимде калды ыз,
 Эм сол затка сен себепши, суьйгеним.
 Ким себепши туьзелмеген яшавга,
 Куьнлериме ялгызлыктан каранъа.
 Сенсиз оьткен языklarга, кысларга,
 Ким себепши? Айт, яшавым, сен мага.
 Айт, яшавым, неге бердинъ кыйынлык,
 Суьрингенде сен касыма келмединъ.
 Суьйим бердинъ , душпанларды куьйдирип,
 Тек неге сен наьсип мага бермединъ?..
 Куьзги ямгыр себелейди токтавсыз...
 Авыртады яраланган юрегим.
 Эске туьсти раскан бизим шагымыз,
 Эске туьсти меним таза суьйимим.
 ...Куьзги ямгыр себелейди токтавсыз...

САЛИМЕТ МАЙЛЫБАЕВА

Куьзим, сакла...

Мине тагы аьлемет куьз авада,
 Эситемен онынъ сувык тынысын.
 Кунысканлар тал тереклер ягада,
 Багып турлар сувсыз калган ягасын.
 Сары даьрий тоьселгендей йолыма,
 Ян-ягымда япыраklar ятады,
 Алгым келе йыйып баьрин колыма,
 Коьнъилимде салымай гуьл атады!
 Кудайымынынъ йоктыр яман шаклары,
 Аьр бирининъ бар да таьтли оьзеге,
 Аьр бирининъ сыйлы мага атлары,
 Йок ты йылдынъ яман деген кесеги.
 Алтын куьзим ямгыры ман ювады,
 Тазалайды кара ерди куьнаден,
 Янъы оилар дерт таркатып тувады...
 Куьзим, сакла тувган ерди баьледен!!

ВЫСТАВКА

Авыл хозяйство тармагын оьрлентуьв ниет пен

Бугуьнлерде Махачкалада Р.Гамзатов атындагы Миллет китапханасынынъ выставка залларында XIV Регионлар ара «Дагпродекспо-2016» деген агропромышленность форум-выставкасы оьткерилип туру.

Выставка эсабында Р.Гамзатов атындагы Миллет китапханасынынъ ювыгындагы ерлерде потребительлер товарларынынъ «Алтын куьз» деп аталган ярмалыгы да озгарылады.

Бу маьнели выставка ДР Авыл хозяйство эм тамак-азык министерствосынынъ, «Дагестан-ЭКСПО» республикалык выставка орталыгынынъ уйгынавы, ДР Аькимбасынынъ эм Оькиметининъ администрациясынынъ, министерстволар эм ведомстволарынынъ, кала администрациясынынъ катнасувы эм колтыклавы аркасы ман оьтеди.

Белгиленген форум-выставкадынъ

бас ниети – регионлар ара байланысларды оьрлентуьв эм беркитуьв, продукцияларды эм товарларды коьрсетуьв эм сатув, республикадынъ экономикасынынъ агропромышленность тармагынынъ аьрекет белсенлигин эм инвестиционлык онъайлыгын арттырув.

Айтылган выставка республика орталыгында 2002-нши йылдан алып оьткерилип келеди. Мунда аьдетке коьре асыллавышы промышленность уьшин машиналар, алатлар эм технологиялар, азык-туьлик, эт эм суьт продукциясы, урлыклар эм баска затлар сатыладылар.

Быйылгы агропромышленность выставкасында Россиядынъ 15 регионларыннан келген 70 предприятиелер ортакшылык этедилер. Солардынъ санында Сырт-Кавказ федераллык округындагы республикаларынынъ товар аьзирлевишлери де бар.

ШАИРГЕ БАГЫСЛАНЫП

Бу кеше уьлке танув музейинде

Оьткен юма ишинде бизим уьлке танув уьйинизде, яньбыларда оьзининъ мерекесин белгилеген шаиримиз Мурат Алибек увылы Аvezовтынъ яратувшылыгына багысланган шара оьткерилди.

Кешликте Мурат Аvezовтынъ дослары, калем йолдаслары, Кадрия атындагы школасынынъ ногай тилден окутувышысы, окувышылар катнастылар. Бу кеше музейде йыйылган конаклар окутувышы Мархаба Базарбаевна Мансуровадынъ М.Аvezовтынъ яратувшылыгы акында докладын тыньладылар.

Бек кызыклы болып коьринди М.Аvezов пан бирге студент йылларын озгарган Магомет Кожавтинъ, калем йолдаслар Тагир Акманбетовтынъ, Магомет-Али Хановтынъ эм сондай баскалардынъ хабарлары. Олар Мурат Аvezовтынъ кайтип ятлав язатаганын коьргени, бир-

ге ислеген йыллары акында бек аьруьв билдируьвлер эттилер, арасында сырлар да ашылдылар. М.Аvezовтынъ яратувшылыгы бек кызыклы, ол язатаган ятлавлардынъ, асарлардынъ да темалары бек кенъ. Онынъ аьр бир ятлавында юрек сызлав, халкынынъ кайгылы бактысы уьшин ян авырувы сезиледи.

Онынъ ис йылларында бирге аьрекет эткен йолдасларынынъ бири си Мурат Аvezов акында булай дейди: «Мурат пан бирге болсанъ, сага от та, сув да кавыфлы тувыл».

Мурат Алибек увылы Аvezовтынъ яшав бойынша коьплерге коьмеги тийген. Каирбек Бальгишиевтинъ билдируьви мен ерли музейге ногайша уьлке танув уьйи деп ат беруьв де – М.Аvezовтынъ етимиси. Кешликте ортакшылык эткен балалар уьшин яратувшылык уьйининъ куллыкшысы Саида Зарманбетовадынъ билдируь-

вине коьре, олар ислеитанган яратувшылык уьйинде аьрекет эткен «Тулпар» кружогынынъ атын да Мурат Аvezов таккан экен.

Бугуьнлерде биз Мурат Аvezовтынъ яратувшылыгын уллы орыс классиклердинъ яратувшылыгынан айырмай, солар ман бир сыдырага йигерли кепте салмага да боламыз. Поэттинъ коьп ятлавларын мен оьзим суьйип окыйман. Уьйкен наьсипке, колыма онынъ яньбыларда баспадан шыккан «Масаклар эм юлдызлар» деген орыс тилинде китаби туьсти. Мен соны ман таныстым эм оьз алдыма ой-токтас та эттим. Онынъ орыс тилде эм ногай тилде язганларын тенълестиремен (сондай ыхтыярым болмаса да ярайды), мага коьре, ол эки тилде де усташа язады, оьз ойын окувышынъ юрегине тийдирип, еткереди.

Мурат Алибек увылы Аvezовтынъ кол астынан аьли де коьп асарлар шыгаягына шек йок. Ол бизди оьзининъ кызыклы ятлавлары ман коьп йыллар суьйинтип тураыгына бек сенемиз.

Ден савлык сизге, Мурат Алибекович. А бу куьнги музейдеги кешлик бек кызыклы оьтти.

Г. САГИНДИКОВА.
Суьвретте: *шарадан коьринис.*

Терекли-Мектеб авыл яшавшысы Юлдуз Батыровага

14-нши ноябрьде 6 яска толуву ман

Кутлы болсын тувган куьнинъ,
Алты яска
Келдинъ бугуьн кызымыз.
Яйма-шувак
Болсын сенинъ яшавынъ,
Деп айтамыз
Сени суьйип баьримиз!

Кутлавшылар:

энеси Увылхан, ездеси Омирбек, акасы Заур, абалары Галима, Милана, Амина, синълиси Малика, атасы Янибек, анасы Фатима.

ЯШАВШЫЛАР ЭСИНЕ

Уьйлерди от туьсуьвден саклав уьшин

Йылсайын 1-нши октябрьден 30-ншы ноябрьге дейим «Турак уьй» деп аталган операция юритиледи. Бу маьнели шарады оьткеруьвдинъ ниети – от туьсуьвлердинъ, соларда аьдемлердинъ оьлимининъ эм кателенуьвининъ оьлшемин азайтув, турак уьй секторынынъ, эскирген, коьп шарлаклы уьйлердинъ отка карсы коршаланув дережесин арттырув.

«Турак уьй» операция-

сы юритилип турган аьсерде ЖКХ, ТСЖ эм турак уьй фондыннынъ объектлерининъ от туьсуьв кавыфсызлыгын арттырувга каратылган шаралар оьткериледи. Солай ок от туьсуьвге карсылык этуьвде сув ман канагатланув аьли, отгы соьндируьвдинъ баслапкы алатлары, байланыстынъ барлыгын тергев иси уйгыланады.

Южно-Сухокумск кала, Тарумов эм Ногай районла-

ры бойынша тергев аьрекетининъ эм алдын шалув исининъ боьлик куллыкшылары яшавшыларды от туьсуьв кавыфсызлыгын тутуй уьйретееклер, халкка агитационлык кагьтлар эм буклетлер тапшырааклар.

А. АНВАРОВ,

Южно-Сухокумск, Тарумов эм Ногай районлары бойынша 7-нши номерли тергев аьрекетининъ эм алдын шалув исининъ боьлик начальниги.

РОССЕЛЬХОЗНАДЗОР БИЛДИРЕДИ

Племзаводка – 400 мынъ маьнет штраф

Дагестан Республикасы бойынша Россельхознадзор управлениеси «Племзавод Червленные Буруны» ООО ямагатына административлик ыхтыярды бузув иси бойынша токтас кабыл эткен.

Белгиленген билдируьвге коьре, Ногай районы еринде орынласкан «Племзавод Червленные Буруны»

предприятиесин тергегенде, Управленидинъ патшалык инспекторлары тасланган аьлинде яткан 2 мынъ гектар эгин кырларды тапканлар.

«Предприятие ерлерди ийгилендируьв, коршалав эм топыракты тоьгерек якка зарар келтируьвши ислерден саклав бойынша закон ман токтастырылган талапла-

ларды бузган», – деп айтылады Россельхознадзордынъ билдируьвинде.

Предприятиеге карсы административлик ыхтыярды бузув акында ис ашылган. Тергев сырагылары бойынша предприятиеге 400 мынъ маьнет оьлшеминде штраф салынув акында токтас кабыл этилинген.

СВЕДЕНИЯ О ЧИСЛЕННОСТИ МУНИЦИПАЛЬНЫХ СЛУЖАЩИХ ПО МО СП «СЕЛО ЭДИГЕ» ЗА III КВАРТАЛ 2016 г.

	к/во	Фактические затраты на их содержание (руб.)
1. Глава поселения	1	67371
2. Зам. (секретарь)	1	54300
Глава МО СП «село Эдиге»		Елгишиев Р.Р.
Главный бухгалтер		Кошеров А.А.

Утерянный диплом под номером 0448953 (серия - 113005) с приложением (№ 0260352, серия – 113005), выданный в 2014 году Астраханской медакадемией на имя Сейдибатовой Маиры Айнадиновны, считать недействительным.

Утерянные диплом под номером 026438 (серия – 013024) и сертификат (№ 0466873, серия – 013024), выданные в 2015 году Астраханской медакадемией на имя Сейдибатовой Маиры Айнадиновны, считать недействительным.

Терекли-Мектебтинъ Балалар яратувшылык уьйининъ куллыкшылары Людмила Темирбековна Аракчиевага суьйикли аданасы **Владимир** дуниядан тайганы ман байланыста каты кайгыруьвин билдиредилер, ога эм кардаштуганларына бассавлык йорайдылар.

«Ногайский район» МО Депутатлар йыйыны эм администрациясы Тойбике Нурманбетовна Шандавовага суьйикли **аьптеси** топырак болганы ман байланыста каты кайгыруьвин билдиредилер, ога эм кардаштуганларына бассавлык йорайдылар.

«ШОЫЛ ТАВЫСЫ»
(ГОЛОС СТЕПИ)

6

ТОКТАСТЫРУВШЫЛАР:
Дагестан Республикадынъ Халк Йыйыны
эм Правительствосы.

Бас редактор
КОЖАЕВА Э.Ю.

Газета коьлем коммуникациялар тармагында эм маданият калымжады коршалавада законодательстводы тутувга тергев салув бойынша федераллык службасынынъ

ЮФО бойынша регионалык Управлениесинде регистрацияланган.

Регистрациялык номери ПИИ №ФС 10-6455 (26 январь 2007 й.)

Колязбаларга рецензия берилмейди. Олар кери ызына кайтарылмайдылар. Авторлар ой токтастары редакциядыкы ман келисепке боладылар. Авторлар язылмалары уьшин яванлылар. ДР-нынъ Баспа эм коьлемлик коммуникациялар бойынша комитети.

Баспалавга кол басылув заманы – 17 саьатте. Баспалавга кол басылган – 16 саьатте.

Адрес редакции и издателя:
368850, Республика Дагестан, Ногайский район,
с.Терекли-Мектеб, ул.К.Маркса, 49
Газета «Голос степи».
Электронный адрес: sholtavisi@mail.ru
Официальный сайт газеты (www.golos-stepi.ru)
Телефоны:
Общий отдел – 21-4-71
Индекс – 51365

Газета выходит 52 раза в году.
Тираж – 2500 экз.
Цена – 5 рублей.
Реклама и объявления публикуются по договорным ценам.
Газета опечатана в типографии ООО «Издательство «Лотос» по адресу:
367018, ДР, г.Махачкала, Проспект Петра 1, 61.